

פרק שלישי: ואלו עוברין Introduction to

The first two chapters were focused, by and large, on the prohibitions relating to *חמץ* and the *מצוה* to destroy *חמץ* on the 14th. This chapter takes the next step – defining what *חמץ* is – including mixtures of *חמץ* (*תערובת חמץ*) and *חמץ* which is used for non-food purposes (*חמץ נוקשה*) – and, at what point in the process of leavening is something considered to be *חמץ*.

4.3.1

42a (פירוש) → 43a (תחילת הפרק)

בן אדם יען אשר אמרה צר על ירושלים האח נשברה דלתות העמים נסבה אלי אפלאה התרבה: יחזקאל כו, ב	(1
ויאמר ה' לה שני גוים בבטנה ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר: בראשית כה, כג	(2
...קדת הנשים שנים עשר חדש כי כן מלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים: אסתר ב, יב	(3

- I. א. כרת no; לאו: תערובות חמץ וחמץ נוקשה: משנה א.
- a. תערובת חמץ: 4 regional types
    - i. כותח הבבלי: Babylonian mix of flour, milk etc- kept for a long time
      - 1. Protracted discussion: in גמרא about benefits and dangers of eating it
    - ii. שכר המדי: Medean mead
    - iii. חומץ האדומי: Idumean vinegar (includes barley water)
      - 1. Note: Judean vinegar would only come from dregs – may not even be liable for מעשרות
      - 2. Note: Idumean vinegar is weaker today – per v. 1 or v. 2
    - iv. זיתום המצרי: Egyptian mix made of salt and barley or wheat flour – for medicinal purposes
  - b. חמץ נוקשה: 3 “professional” types
    - i. זומן של צבעין: paint base (primer) for leather
    - ii. עמילן של טבחין: chefs’ flour - bread baked from unripe wheat, used as deodorizer
    - iii. קולן של סופרים: scribes’ glue (also used by cobblers)
  - c. אליעזר ד': even women’s jewelry (=depilatories – v. 3)
  - d. Genera rule: anything that includes grains...
    - i. נוקשה: taught so that people will be familiar with these תערובות